

Mál nr. 310/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging einstaklings.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

94. Málskot sent 31. ágúst 2023 ásamt fylgiskjöllum 1-12.

95. Bréf V dags. 4. október 2023 ásamt fylgiskjali.

96. Viðbótarathugasemdir M dags. 13. október 2023.

Málsatvik.

Í málskoti M kemur fram að hinn 27. janúar 2022 hafi M verið að ganga með barnavagn eftir gangstétt við Ljósvallagötu þegar M féll skyndilega um hleðslusnúru sem lá þvert yfir gangstéttina og var tengd við rafmagnsbifreið. M hafi lent harkalega á götunni. Kallað hafi verið eftir aðstoð lögreglu. M leitaði strax á slysadeild Landspítalans og í ljós kom að M hafði hlotið tvö brot á hægri axlarlið. M hafi gert kröfu í ábyrgðartryggingu einstaklingsins X sem hafði verið að hlaða bifreið sína með framangreindum hætti en þá tryggingu hafði X í gildi hjá V á slysdegi. V hafnaði bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu einstaklingsins X á þeim grundvelli að atvikið væri undanskilið tryggingu X og að X hefði ekki sýnt af sér sök. Þessari afstöðu V mótmælir M og telur að hlutverk ábyrgðartryggingarinnar sé að greiða tjónþola skaðabætur hafi tryggður bakað sér skaðabótaábyrgð. Í e. lið 24. gr. skilmála tryggingarinnar komi fram að tryggingin bæti ekki tjón vegna skaðabótakröfu sem fellur á tryggðu sem eigendur eða notendur hvers kyns vélknúinna faratækja. Í málskoti M kemur fram að X, eigandi umræddrar rafmagnsbifreiðar, hafi á slysdegi verið með lögboðna ábyrgðartryggingu ökutækis í gildi hjá öðru tryggingafélagi en V. Það tryggingafélag hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar á þeim forsendum að atvikið yrði ekki rakið til hættueiginleika ökutækis, þ.e. vélarafls, hraða og þyngdar. M telji því að þar sem atvikið sé ekki bótaskyldt úr lögboðinni ábyrgðartryggingu ökutækis hjá tryggingafélagi bifreiðarinnar þá hljóti atvikið að vera bótaskyldt úr fjölskyldutryggingu X hjá V, enda sé ekki um að ræða skaðabótakröfu sem fellur á vátryggðu sem eigendur eða notendur hvers kyns vélknúinna farartækja líkt og tekið sé fram í undanþáguákvæði 24. gr. skilmála fjölskyldutryggingarinnar. Um sé að ræða einhliða staðlaða samningsskilmála samda af félaginu en af andskýringarreglunni megi leiða að óljós og umdeilanleg ákvæði í samningum eigi að skýra tryggingafélaginu í óhag. Þá vísar M einnig til úrskurðar úrskurðarnefndar í vátryggingamálum nr. 309/2021 en þar hafi úrskurðarnefndin gefið sterklega til kynna að hleðslukapall fyrir rafmagnsbifreið sé aukahlutur sem tilheyri vélknúnu ökutæki. Þegar slys M hafi gerst hafi bifreiðin hins vegar verið kyrrstæð og ekki í gangi og þar af leiðandi ekki í notkun. Atvikið falli því ekki undir notkunarhugtak 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, sbr. dómur Hæstaréttar í máli 761/2009 frá 30. september 2010. Þá telur M að orsök slyssins megi fyrst og fremst rekja til saknæmrar og ólögætrar háttsemi X og því sé hann skaðabótaskyldur á grundvelli sakarreglu íslensk skaðabótaréttar. M telur að X hafi með heimatilbúinni hleðslustöð sinni, skapað stórhættulegar aðstæður fyrir hvern þann sem átti leið þar hjá. Ljósmyndir af slysstað sýni hvernig X hafi útbúið heimatilbúna hleðslustöð á fasteign sinni. Þannig hafi raflögn legið út í tengil, sem hafi verið áfastur grindverki meðfram gangstéttinni, og úr honum hafi svo legið hleðslustrengur sem hafi tengst bifreiðinni í bifreiðastæði beint fyrir framan húsið en umrætt bifreiðastæði sé almenningsstæði. M telur að hverjum manni hefði mátt vera ljós sú hætta sem stafaði af háttsemi X. M bendir á að skv. dagbókafærslu lögreglu hafi lögreglan bent X á að honum hafi ekki verið heimilt að hlaða bifreið sína með þessum hætti þar sem slíkt gæti valdið hættu. M bendir á reglur Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar um rafmagnsöryggi í tengslum við hleðslu rafbíla en þar komi m.a. fram að tenglar skulu vera staðsettir eins nálægt stæði þess rafbíls sem hlaða eigi og að undir engum kringumstæðum megi hleðslustrengir liggja þar sem hætta sé á að þeir verði fyrir hnjaski eða af þeim stafi fallhætta, s.s. yfir vegi, gangstéttar og stúga. M telur að háttsemi X hafi bersýnilega verið í andstöðu við reglur Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar um rafmagnsöryggi í tengslum við hleðslu rafbíla. M telji ljóst að slysið sé bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu X.

Í bréfi V kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá X hafi sú leið sem hann valdi til að hlaða rafmagnsbifreið sína verið eina leiðin sem honum stóð til boða án þess að þurfa að fara á almenningshleðslustöðvar. Reykjavíkurborg hafi ekki veitt heimild til að setja upp rafmagnsstaur til að hlaða rafmagnsbifreiðar. Ágreiningur málsins snúi því að rafmagnsbifreiðum og hleðslu á þeim. Í skilmála tryggingarinnar sé kveðið á um það sem tryggingin bæti ekki en þar segi að tryggingin bæti ekki tjón vegna skaðabótakröfu sem falli á tryggðu sem eigendur eða notendur húseigna, loftfara, þ.m.t. flygilda (dróna) hvers konar, skemmtibáta eða hvers konar skráningarskyldra vélknúinna farartækja. Hleðslusnúra sé nauðsynlegur hluti rafmagnsbifreiða þar sem eðli málsins samkvæmt sé ekki hægt að nota rafmagnsbíla nema að hlaða þá. Hleðslusnúra sé ekki valkvæður aukahlutur fyrir eigendur ökutækjanna heldur nauðsynlegur hlutur fyrir notkun rafmagnsbifreiða. Í rökstuðningi M sé vísað til reglna Húsnaðis-og mannvirkjastofnunar um rafmagnsöryggi í tengslum við hleðslu rafbíla. Reglurnar snúi að rafbílum og hvernig tryggja eigi öryggi við hleðslu á þeim. Það styðji afstöðu V um að atvikið falli undir framangreint ákvæði skilmálans um að tryggingin bæti ekki tjón vegna hvers kyns vélknúinna ökutækja. Vísar V til úrskurðar úrskurðarnefndar í váttryggingamálum nr. 309/2021 sem styðji það að rafmagnskaplar og snúrur sem þjóni þeim tilgangi að hlaða rafmagnsbifreiðar séu hluti af hinu vélknúna ökutæki og geti því verið bótaskyld úr kaskótryggingu ökutækis en ekki innbúshluta- eða innbúskaskóhluta fjölskyldutrygginga. Þá byggir V á því að atvikið hafi gerst um hávetur. Myndir sýni að það hafi verið hálka og snjór á gangstígum. Í samtíma lækisfræðilegum gögnum komi fram að M hafi runnið í hálku. Þá megi einnig sjá á myndum að umrædd hleðslusnúra hafi verið skærgul og hafi því ekki átt að dyljast neinum. Loks hafi M verið að ganga með barnavagn og hann því farið fyrst yfir snúruna, M hefði því mátt vera ljóst að það væri fyrirstaða á gangstéttinni. Það sé því afstaða V að um sé að ræða óhappatilvik og sök X sé ósönnuð.

Í viðbótarathugasemdom M ítrekar M að það sé enginn vafi á því miðað við gögn málsins að X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi. Það réttlæti ekki háttsemi X að títtnefnd leið til að hlaða rafmagnsbifreiðina hafi verið eina leiðin sem honum hafi staðið til boða. M hafnar þeirri staðhæfingu V að reglur Húsnaðis-og mannvirkjastofnunar um rafmagnsöryggi í tengslum við hleðslu rafbíla styðji við afstöðu V um að atvikið falli undir undanþáguákvæði skilmálans um að tryggingin bæti ekki tjón vegna hvers kyns vélknúinna ökutækja. M ítrekar að notkunarhugtakið feli það í sér að slys sem rakið verði til hættueiginleika vélknúinna ökutækja, þ.e. vélarafli, hraða eða þyngdar, teljist til notkunar bifreiðar. M sýnist sem V vilji meina að túlka eigi skilmálana (notendur hvers kyns vélknúinna faratækja) með öðrum hætti heldur en notkunarhugtakið hefur hingað til verið túlkað í íslenskum rétti. Kyrrstæðar bifreiðar, sem ekki eru knúðar áfram með vélarafli falli almennt utan notkunarhugtaksins. Á þeirri forsendu hafi annað tryggingafélag hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu bifreiðar váttryggingartaka. Það sé því ljóst að engin skaðabótakrafa falli á váttryggingartaka sem eiganda eða notenda bifreiðarinnar og þar með hljóti atvikið að vera bótaskyld úr ábyrgðartryggingu fjölskyldutryggingarinnar. Þá bendir M á að í samtíma lækisfræðilegum gögnum komi skýrt fram að M rann þegar hún steig á leiðslu. M telur sýnt fram á að um hafi verið að ræða saknæma og ólögmda háttsemi X, sem sé bótaskyld úr ábyrgðartryggingu fjölskyldutryggingar X hjá V.

Álit.

Ágreiningur máls þessa hverfist um það hvort slys sem M varð fyrir hinn 27. janúar 2022 sé bótaskyld úr ábyrgðartryggingu einstaklings, en ábyrgðartryggingin er hluti af tryggingarvernd fjölskyldutryggingar X hjá V. Í skilmála fjölskyldutryggingarinnar nánar tiltekið 3. kafla, sem fjallar um ábyrgðartryggingu einstaklinga, segir í a. lið 23. gr. að tryggingin bæti „skaðabótaskyldu sem fellur á einhvern hinna tryggðu einstaklinga samkvæmt íslenskum lögum enda sé skaðabótaskyldan bein afleiðing af tjóni á mönnum eða munum (þar með talið húseign og dýr) og ekki víðtækari en venjuleg skaðabótaskylda utan samninga.“ Í 24. gr. eru upptalin þau tilvik sem eru undanskilin bótasviði tryggingarinnar en þar segir í e. lið að tryggingin bætir ekki „tjón vegna skaðabótakröfur sem fellur á tryggðu sem eigendur eða notendur: húseigna, loftfara, þ.m.t. flygilda (dróna) hvers konar nema um annað sé samið, skemmtibáta eða hvers kyns vélknúinna faratækja eða vinnuvéla, sbr. þó gr. c.lið 23. gr.“ Slys M atvikaðist þannig að hún féll um hleðslukapal, sem var tengdur við rafmagnsbifreið í eigu X. Hleðslukapall er nauðsynlegur hluti rafmagnsbifreiðar svo hægt sé að hlaða bifreiðina. Óumdeilt er í máli þessu að hleðslukapallinn var tengdur við bifreið X þegar slys M gerðist, þ.e. eigandi bifreiðarinnar, X, var að hlaða rafmagnsbifreiðina þegar M féll um hleðslukapalinn. Í málskoti M til nefndarinnar er lagt til grundvallar að umrætt undanþáguákvæði í e. lið 24. gr. skilmála

ábyrgðartryggingar einstaklings eigi eingöngu við þegar vélknúið faratæki sé í notkun eða atvik séu þannig að þau falli undir notkunarhugtak laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og þar sem rafmagnsbifreiðin hafi ekki verið í notkun eigi ákvæðið ekki við. Í lögunum er gildissvið laganna bundið við skaðabótaábyrgð vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækja, sbr. 1. mgr. 2. gr. laganna. Í títtnefndu undanþágu ákvæði skilmálans segir að tryggingin bæti ekki tjón sem fellur á tryggðu sem eigendur eða notendur vélknúinna farartækja, orðalag ákvæðisins er því ekki bundið við að faratækið hafi verið í notkun, sbr. skilyrði laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Slys M hefði ekki gerst með þeim hætti sem það gerðist nema af því X, eigandi rafmagnsbifreiðarinnar, var að hlaða hana. Skaðabótakrafa M er því tilkomin vegna atvika sem varða X sem eiganda rafmagnsbifreiðar og slíkar skaðabótakröfur eru, samkvæmt orðalagi skilmálaákvæðisins, undanskildar bótasviði tryggingarinnar. Þó atvik séu þannig að margt bendi til þess að háttsemi X hafi verið í andstöðu við skráðar reglur og hafi falið í sér mikla slyshættu þá kemur sá hluti málsins með vísan til framangreinds ekki til frekari skoðunar. Samkvæmt öllu framansögðu er skaðabótakrafa M undanskilin bótasviði ábyrgðartryggingar einstaklings í fjölskyldutryggingu X hjá V þar sem skaðabótakrafan varðar X sem eiganda vélknúins farartækis.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu einstaklings X hjá V.

Reykjavík, 14. nóvember 2023.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Dögg Hermannsdóttir